

# ÉLŐ TÁRSASJÁTÉK

Az írásom célja az osztályomban megvalósított, sikerélményt nyújtó egyik tevékenység bemutatása, amely talán mások számára is kipróbálható, más gyerekcsoportok arculatára is átformálható és jól használható.

Az előző tanév végi tanulói tetszésindex alapján választottam ki a tanítványaim körében legnépszerűbbet, ami a szülők elégedettségi mutatóiban is előkelő helyet foglal el. Ez az élő társasjáték.

NAGY SÁNDORNÉ

A *Hétszínvilág olvasókönyv* az általános iskolák 4. évfolyama számára és a *Hétszínvilág munkafüzet* a 4. évfolyamos Hétszínvilág olvasókönyvhöz című kompetenciaalapú taneszközzel dolgozunk. Az órákra való készülésem során igen jó szolgálatot tett a *Hétszínvilág interaktív tananyag* is. Jó ötleteket sikerült belőle meríteni, az érdekes feladatok egy részét papír alapúvá formálva módosítás nélkül is, más részét kis átváriálással jól tudtam használni.



Bár az említett olvasókönyvet és a munkafüzetét nagyszerűnek, csaknem minden igényt kielégítőnek, korszerűnek, jól használhatónak tartom, mégis úgy látom, hogy az igen változatos, érdekes, gondolkodtató munkáltató feladatsorok mellett **célszerű néha játékos feladatokkal színesíteni a tevékenységformákat**. A játék ugyanis a gyermekkor szellemet tápláló alaptevékenysége. A gyermek számára egyszerre munka, tanulás és szórakozás, amiben teljes lényével aktívan vesz részt, ezáltal személyisége is formálódik. A jó játék a belső motivációt automatikusan generálja. Igen fontos ez a tanulói kíváncsiság és a motiváltság megtartása szempontjából is (no, meg szeretem, ha jól telnek a foglalkozásaim, kis diákjaim és én is jól érezzük magunkat az órákon). Vallom, hogy jó hangulatban lehet igazán odaadóan dolgozni, komoly munkát végezni. Nem kívánom taglalni, hogy mit is jelentenek számomra az év elejétől az év végéig tartó tanórák, a szemléltetőeszközként használt tantermi dekorációk, hogy olykor még a szekrényajtónak is feladata van a foglalkozáson stb.

## ÉLŐ TÁRSASJÁTÉK

### Eszközsükséglet

**Játéktábla:** jó idő esetén az iskolaudvar első része (a betonjárda felrajzolva krétával a játékmezők), rossz idő esetén a tanterem (kartondobozokból kivágott lapokat rakunk körbe játékmezőnek).

**Bábu:** a tanuló maga.

**Dobókocka:** kb. 40 cm élű kartondoboz egyszínű csomagolóanyaggal bevonva, színes papírból kivágott pontok a dobókocka szabályainak megfelelően ráragasztva.

**Feladatkártyák:** feladattípusonként különböző színűek (szóbeli megoldást váró feladatok).

### A játék menete

A játékos dob a kockával, majd a dobott számnak megfelelő kártyacsomagból húz egy feladványt és megoldja. Jó megoldás esetén előrelép kettőt. Helytelen válasz esetén visszalép egyet. Ha nem akar, vagy nem tud válaszolni, hangosan mondja: „passz”. Ezzel átadja a válaszlehetőséget egy általa megnevezett játékosnak, aki jó válasz esetén előre-, rossz válasz esetén visszalép egyet, a passzoló játékos pedig helyben marad. Az győz, aki elsőnek ér a célba.

### Feladattípusok

- I. (egyes dobás): *Legyen fogalmad!*
- II. (kettes dobás): *Lyukas szöveg*
- III. (három dobás): *Kicsoda? Micsoda?*
- IV. (négyes dobás): *Ki vagyok én?*
- V. (ötös dobás): *Ti kérdeztétek*
- VI. (hatos dobás): *Joker* (A játékos választhat, hogy melyik kártyacsomagból húz.)

A „Ti kérdeztétek” feladatai a tanulók által írt kérdésekből kerültek ki. A termünkben van egy papíruRNA, amibe a fejezet feldolgozása során bármikor bármelyik negyedikes dobhat be a tanultakhoz kapcsolódó kérdést.

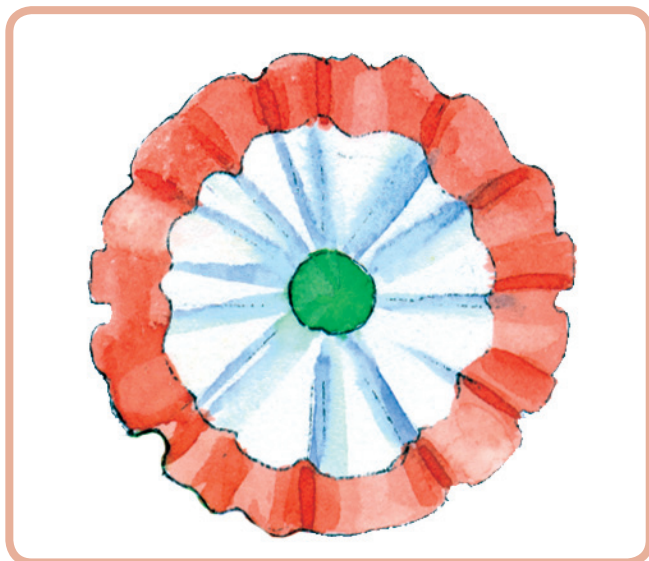
A továbbiakban *A haza minden előtt* című fejezethez kapcsolódóan írok le néhány általunk kipróbált kártyaszöveget, de eredményesen tudtam alkalmazni ezt a játékot a *Szülőföldem szép határa* című fejezet végén is. Ott más kérdéstípusokat állítottam össze. (Egyes: Ismerd fel!, kettes:

Igaz – hamis, hármas: Melyik város vagyok?, négyes: Hol vagyok idegenvezető?, ötös: Ti kérdeztétek, hatos: Joker)

### Néhány kérdés feladattípusonként a Hétszínvilág olvasókönyv IV. fejezetéhez

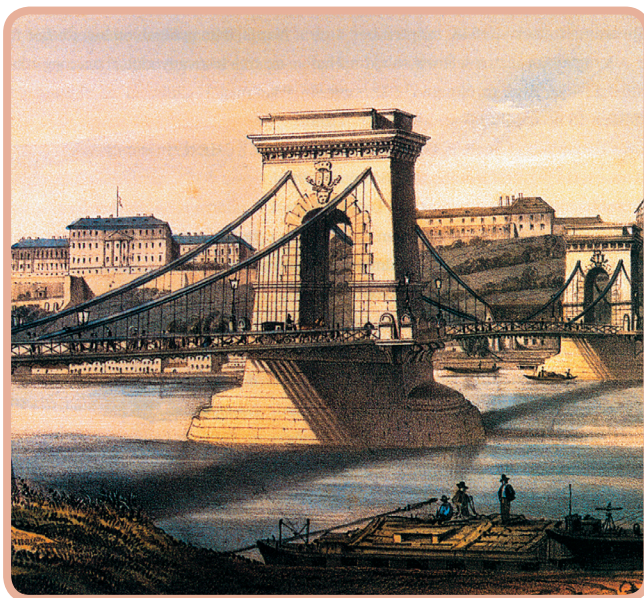
#### Legyen fogalmad!

1. Rímfajta, melynek rímképlete: aabb. (*páros rím*)
2. A 19. század első felében a nemzet haladó gondolkodású fiai újításokat, haladást segítő változásokat követeltek. Ezek a jobbító szándékú törekvések a ... (*reformok*)
3. Versszakonként ismétlődő verssorok. Hatásuk nem a szóismétlés monotonitása, hanem fokozó jellegű. Ezeket a verssorokat nevezzük ... (*refrénnek*)
4. A Habsburgok pénzért szolgáló zsoldosai. (*labancok*)
5. Hivatal, ahol a kiadásra váró kéziratokat ellenőrzik és engedélyezik, vagy megtiltják a kiadatást. (*cenzúra*)
6. Hazánkban 1848. március 15-én elterjedt és a forradalom és szabadságharc szimbólumává vált nemzetiszínű jelkép. (*kokárda*)



#### Lyukas szöveg

1. A \_\_\_\_\_ Clark Vilmos terve alapján és Clark Ádám építőmester több mint ezer embert irányító munkájával készült el. (*Lánchíd*)
2. Az okos és bátor erdei legénykéből \_\_\_\_\_ kisdobosa lett. (*Bem apó*)
3. Az Operaház első igazgatója a Himnusz zeneszerzője, \_\_\_\_\_ volt. (*Erkel Ferenc*)
4. Kölcsey Ferenc a kézirat tanúsága szerint 1823. január 22-én fejezte be a Himnuszt. Ma ezt a dátumot a \_\_\_\_\_ Napjaként tiszteljük. (*Magyar Kultúra*)
5. A kurucok kedvelt hangszerüket fújták a tábortűz mellett, és táncoltak a hangjára. A szabadságharc muzsikája volt a \_\_\_\_\_ (*tárogató*)
6. Holló Barnabás emléktáblája ma is őrzi \_\_\_\_\_-en az árvízi hajós emlékét. (*Budapest*)



#### Kicsoda? Micsoda?

1. A legnagyobb magyar (*Széchenyi István*)
2. Város, ahol II. Rákóczi Ferencről neveztek el harangot (*Debrecen*)
3. A haza bölcse (*Deák Ferenc*)
4. A hadak oroszlánja (*Damjanich János*)
5. Bem apó kisdobosa (*Balta Mócsi*)
6. A rodostói remete (*II. Rákóczi Ferenc*)



#### Ki vagyok én?

1. II. Rákóczi Ferenc vezérlő fejedelem apródja, majd íródeákja, később kamarása voltam. Hűséges embereként bujdosása útján is elkísértem. (*Mikes Kelemen*)
2. Zászlóaljparancsnokként az Úri utcában és környékén teljesítettem szolgálatot. Egyszer csak látom, hogy alakulatomból két honvéd szuronyt szegez egy osztrák tisztre, aki után az ablakból békésen integet a családja. Csak nem hagyhattam, közbeléptem. (*Szende Béla*)

3. Visszavonultan élek. A szabadságharc bukása után azon fáradoztam, hogy a kiegyezés létrejöjjön. Nehéz, fáradságos munka volt, de megérte, mert 1867-ben diadalra jutott. Szívesen dolgoztam a magyar kormány tanácsadójaként is. *(Deák Ferenc)*

4. Sókereskedőből lettem kuruccá. Rákóczi fejedelem rám bízta a talpasok irányítását, így lettem kuruc vezér. *(Esze Tamás)*

5. Katonai pályám során végigharcoltam a francia háborút. A béke helyreálltával magyarországi birtokaimmal és külföldi utazásokkal töltöttem az időm nagy részét. Sürgős feladatnak tartom, hogy nyelvünkért tegyünk, hisz utol kell érünk a többi művelt nemzetet. *(Széchenyi István)*

6. Kistermetű öreg tábornok vagyok. A szabadsággért harcolok. Szigorúnak tartanak, mégis ragaszkodnak hozzám honvédek, akiket fiaimként szeretek. Hadsegédem egy költő, dobosom egy erdei legényke. *(Bem József Bem apó)*



#### Ti kérdeztétek

1. Hogy nevezték Balta Mózsiek az olyan gödröt, amelyben a tűzerek ágyúja beleesett? *(medvevész)*

2. Miből készült Vak Csiha furulyája? *(kőrísfából)*

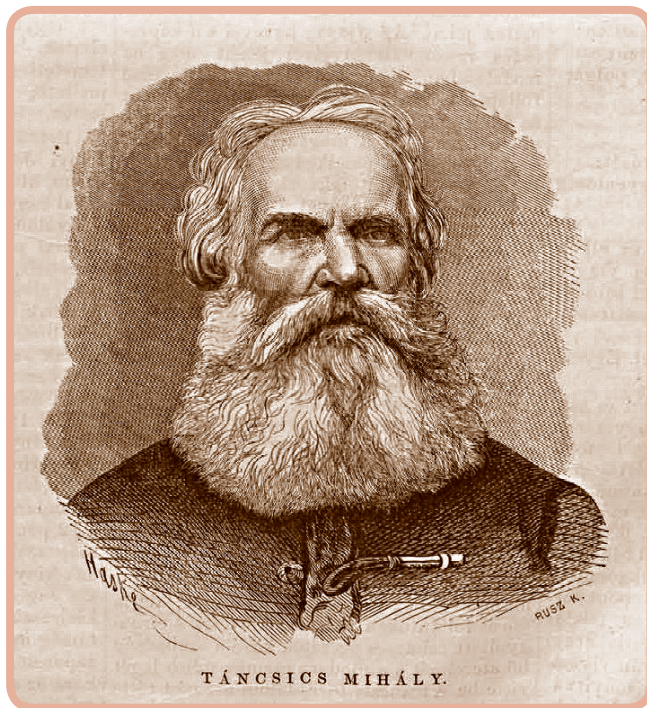
3. Mi a műfaja az *Elindultam szép hazámbul* című versnek? *(népdal)*

4. Kit szabadított ki a forradalmi tömeg 1848. március 15-én a budai börtönből? *(Táncsics Mihályt)*

5. Kit fogadott be a kuruc táborba Bercsényi Miklós? *(Mikét)*

6. A monda szerint kinek vitte el gyermekkori dolmányát ajándékba a nevelő dajkája? *(II. Rákóczi Ferencnek)*

7. Kik szerkesztették a proklamációt 1848. március 15-én? *(Bulyovszky Gyula és Jókai Mór)*



Nagyon szerették ezt a játékot a gyerekek. Igazán aktívan vetették bele magukat az így kezdett ismétlésbe. Még kötetlen napközis foglalkozásra is kikérték, hogy „csak még egyet” játszassanak vele.

Egy társasjátékon keresztül a gyermek sok mindent tapasztalhat, dolgokat sajátíthat el, eseményeket dolgozhat fel, ismereteket mélyíthet el stb.

A fentiekben bemutatott fejlesztő játék minden tantárgyhoz igazítható, és véleményem szerint nemcsak negyedikben, de harmadik osztályban is sikeresen lehet alkalmazni az ismeretek elmélyítésére is. Érdeemes többféle kártyacsomagot alkotni hozzá tantárgyanként és osztályonként külön-külön.

